

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ філії «Лісовий

навчальний центр» ДП «Ліси України»

«27» лютого 2026 р. № 23/41

ПОЛОЖЕННЯ

про професійне навчання працівників

державного спеціалізованого господарського підприємства

«Ліси України» на виробництві

СХВАЛЕНО на засіданні Педагогічної ради

філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України»

протокол № 01 від «27» лютого 2026 р.

I. Загальні положення

1.1. Положення про професійне навчання працівників державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на виробництві (далі – Положення) встановлює правила та вимоги щодо організації професійного навчання працівників ДП «Ліси України» на виробництві.

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про професійну освіту», «Про професійний розвиток працівників», Положення про професійне навчання працівників на виробництві, затвердженого спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України від 26.03.2001 № 127/151, Положення про організацію навчально-виробничого процесу на виробництві, затвердженого спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України від 27.12.2006 № 500/861, Колективного договору між державним спеціалізованим господарським підприємством «Ліси України» та трудовим колективом державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на 2026 – 2028 роки, Статуту ДП «Ліси України», Положення про філію «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

професійна освіта – систематизована сукупність здобутих особою результатів навчання і компетентностей, визначених стандартом професійної освіти та відповідним професійним стандартом, що засвідчується документом про професійну освіту;

професійна компетентність – здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку;

професійний розвиток – це набуття працівником нових компетенцій, знань, умінь і навиків, які він використовує чи буде використовувати у своїй професійній діяльності. Це безперервний комплексний процес, який включає: професійне навчання, розвиток кар'єри та підвищення кваліфікації з метою виконання нових виробничих функцій, завдань і обов'язків нових посад;

професійне навчання працівників – процес цілеспрямованого формування у працівників професійної компетентності і спеціальних знань, розвиток необхідних навичок та вмінь, що дають змогу підвищувати продуктивність праці, максимально якісно виконувати функціональні обов'язки, освоювати нові види професійної діяльності;

професійна підготовка – здобуття особою професійної кваліфікації вперше;

перепідготовка – здобуття особою іншої професійної кваліфікації, ніж попередньо здобута;

підвищення кваліфікації – здобуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності;

освітній процес з підвищення кваліфікації – система організаційно-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на підтримку та покращення рівня професійної компетентності працівників, оновлення та актуалізацію їх професійних знань, умінь і навичок;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в чинних законодавчих актах України.

1.4. Професійне навчання працівників державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі – ДП «Ліси України») на виробництві здійснюється структурним підрозділом – філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

1.5. Основними напрямками з освітньої діяльності філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» є:

- організація освітнього процесу з професійного навчання працівників;
- розроблення освітніх програм та навчальних планів професійного навчання працівників;
- розроблення поточних та перспективних планів професійного навчання працівників;
- визначення видів, форм і методів професійного навчання працівників;
- добір педагогічних кадрів та фахівців для проведення професійного навчання працівників;
- ведення первинного та статистичного обліку кількості працівників, які пройшли професійне навчання;
- стимулювання професійного зростання працівників;
- забезпечення підвищення кваліфікації працівників підприємства не рідше ніж один раз на п'ять років;
- забезпечення безперервного підвищення професійного рівня працівників задля сталого розвитку лісової галузі;
- організація та проведення підвищення кваліфікації працівників інших лісгосподарських підприємств, а також працівників освітніх і наукових закладів, юридичних та фізичних осіб;
- підготовка кадрового резерву.

1.6. Професійне навчання працівників на робочому місці спрямоване на підвищення професійного розвитку працівників, формування у них високого професіоналізму, майстерності, сучасного економічного мислення, здатності працювати в нових економічних умовах, а також на забезпечення високої продуктивної праці та ефективної зайнятості.

1.7. Професійне навчання працівників є безперервним і здійснюється протягом усього періоду їх трудової діяльності з метою поступового розширення та поглиблення знань, умінь та навичок відповідно до потреб виробництва.

II. Організація професійного навчання працівників ДП «Ліси України» на виробництві

2.1. Професійне навчання працівників на виробництві здійснюється з урахуванням потреб господарської або іншої діяльності ДП «Ліси України» відповідно до вимог законодавства.

2.2. Професійне навчання на робочому місці (на виробництві) відповідно до ст. 44 закону України «Про професійну освіту» не підлягає ліцензуванню.

Особам, які успішно пройшли навчання на робочому місці (на виробництві), видається документ власного зразка суб'єкта, що здійснює навчання на робочому місці (на виробництві).

Такий документ дає право цим особам виконувати трудові функції, що передбачають відповідні результати навчання (компетентності), тільки у роботодавця, який його видав.

Інформація про видані документи власного зразка не підлягає внесенню роботодавцем, що здійснює навчання на робочому місці (на виробництві), до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Особи, які пройшли навчання у роботодавця, можуть у порядку, визначеному законодавством, підтвердити здобуті повну чи часткову професійну кваліфікацію у кваліфікаційному центрі.

2.3. ДП «Ліси України» може здійснювати формальне та неформальне професійне навчання працівників.

Формальне професійне навчання здійснюється відповідно до вимог стандартів професійної освіти, типових навчальних планів і програм, освітніх програм, стандартів вищої освіти у закладі освіти або безпосередньо у філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

Здійснення неформального навчання не регламентується місцем набуття, строками та формою навчання.

За результатами формального професійного навчання працівників видаються документи про освіту, зразки яких затверджено постановами Кабінету Міністрів України від 22 липня 2015 року № 645 "Про документи про загальну середню та професійно-технічну освіту державного зразка і додатки до них" і від 31 березня 2015 року № 193 "Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка".

За результатами неформального навчання видається довідка, в якій зазначаються професія (спеціальність), кваліфікація, за якою здійснювалось навчання, напрям підвищення кваліфікації, строки навчання.

Результати неформального навчання за робітничими професіями підтверджуються у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 340 "Про затвердження Порядку підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями".

Перелік робітничих професій, за якими здійснюється підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями, затверджено наказом Міністерства соціальної політики від 23 грудня 2013 року № 886, зареєстровано у Міністерстві юстиції 09 січня 2014 року за № 5/24782.

Особі, яка підтвердила кваліфікацію, видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за результатами неформального професійного навчання.

У разі виявлення в особи під час проходження процедури підтвердження кваліфікації рівня професійних знань, умінь та навичок, достатніх для виконання окремих видів робіт за професією, такій особі видається сертифікат оцінювання результатів неформального професійного навчання.

Порядок видачі та форми документів про підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями затверджено наказом Міністерства соціальної політики від 17 липня 2014 року № 477, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 01 серпня 2014 року за № 897/25674.

2.4. Для професійного навчання працівників ДП «Ліси України» застосовуються такі його види:

- первинна професійна підготовка робітників;
- перепідготовка робітників;
- підвищення кваліфікації робітників;
- перепідготовка, спеціалізація, підвищення кваліфікації, стажування керівників, професіоналів та фахівців.

2.5. Первинна професійна підготовка робітників – це професійне навчання осіб, які раніше не мали робітничої професії, що забезпечує рівень професійної кваліфікації, необхідний для продуктивної професійної діяльності.

Первинна професійна підготовка робітників на виробництві здійснюється філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» за професіями зазначеними у Ліцензії на професійну освіту.

Первинна професійна підготовка робітників здійснюється за освітніми програмами, що розробляються та затверджуються філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

У освітніх навчальних програмах відображаються зміни в техніці, технології, організації виробництва у лісовій галузі та конкретного робочого місця.

Первинна професійна підготовка робітників завершується кваліфікаційною атестацією відповідно до чинного законодавства.

Робітники під час прийняття на роботу і в процесі роботи проходять на виробництві за рахунок ДП «Ліси України» інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 року № 15 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 року за № 231/10511.

2.6. Перепідготовка робітників – це професійне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією робітниками, які здобули первинну професійну підготовку.

Перепідготовка здійснюється:

- для навчання робітників, що вивільнюються у зв'язку з перепрофілюванням та реорганізацією;

- для розширення їх професійного профілю, підготовки до роботи в умовах іншої форми організації праці;
- при потребі змінити професію у зв'язку з відсутністю роботи, що відповідає професії робітника, або втраті здатності виконувати роботу за попередньою професією.

Навчальні плани та освітні програми розробляються та затверджуються на основі типових навчальних планів та програм для підготовки робітників за відповідними професіями і державних стандартів з конкретних професій філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

2.7. Підвищення кваліфікації робітників – це професійне навчання робітників, що дає змогу розширювати і поглиблювати раніше здобуті знання, уміння і навички на рівні вимог виробництва.

Освітні програми розробляються та затверджуються філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

Періодичність навчання робітників на курсах підвищення кваліфікації – не рідше одного разу на 5 років.

Курси цільового призначення проводяться для вивчення робітниками нового обладнання, послуг, сучасних технологічних процесів, засобів механізації й автоматизації, що використовуються на виробництві, правил і вимог їх безпечної експлуатації, технічної документації, ефективних методів організації праці, питань економіки, законодавчих та нормативно-правових актів тощо.

Тривалість навчання на курсах цільового призначення встановлюється в обов'язку не менше 8 навчальних годин.

2.8. Перепідготовка, спеціалізація, підвищення кваліфікації, стажування керівників, професіоналів та фахівців ДП «Ліси України»

Перепідготовка керівників, професіоналів та фахівців організовується з метою отримання працівниками іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня, освітнього ступеня та практичного досвіду.

Спеціалізація керівників, професіоналів і фахівців організовується з метою набуття ними здатності виконувати завдання та обов'язки, що мають особливості у межах раніше набутої спеціальності.

Перепідготовка, спеціалізація керівників, професіоналів та фахівців здійснюються шляхом формального навчання на договірних умовах у закладах вищої освіти, закладах післядипломної освіти.

Підвищення кваліфікації керівників, професіоналів та фахівців здійснюється з метою набуття ними нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

Довгострокове підвищення кваліфікації (тривалість від 72 до 500 годин) передбачає оволодіння працівниками комплексом знань, умінь та навичок, що сприяють якісному виконанню ними своїх безпосередніх обов'язків, розширення зони компетенції за наявним чи новим місцем роботи, вивчення нормативно-правових актів з питань, що є в компетенції роботодавця чи його підрозділу, у першу чергу з питань охорони праці, сучасних технологій виробництва та обладнання, передових методів організації праці, досвіду роботи. Довгострокове підвищення кваліфікації здійснюється шляхом формального навчання на договірних умовах у закладах вищої освіти, закладах післядипломної освіти.

Короткострокове підвищення кваліфікації (тривалість не більше 72 годин) керівників, професіоналів та фахівців здійснюється з метою поглибленого вивчення ними певного напрямку діяльності, зокрема в разі модернізації, перепрофілювання чи структурної перебудови роботодавця, значних змін у нормативно-правовій базі, що регулює його діяльність, з питань економіки, ділового мовлення тощо.

Короткострокове підвищення кваліфікації здійснюється шляхом формального навчання філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України». Навчально-програмна документація для короткострокового підвищення кваліфікації розробляється та затверджується директором філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» після схвалення Педагогічною радою філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

Підвищення кваліфікації працівників ДП «Ліси України» без відриву або з відривом від виробництва здійснюється із збереженням за ними середньої заробітної плати та місця роботи (посади).

Тривалість підвищення кваліфікації працівників визначається освітніми програмами підвищення кваліфікації.

Періодичність підвищення кваліфікації, стажування керівників, професіоналів та фахівців ДП «Ліси України» здійснюється залежно від виробничої потреби, але не рідше одного разу на 5 років.

Стажування керівників, професіоналів та фахівців передбачає набуття ними практичного досвіду виконання завдань та обов'язків на займаній посаді або на посаді вищого рівня. Тривалість стажування становить не більше 10 місяців і визначається відповідно до мети та виробничої потреби. Стажування проводиться за індивідуальним планом, який затверджується ДП «Ліси України».

2.9. Порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників ДП «Ліси України» у процесі трудової діяльності визначається Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05).

2.10. Порядок проведення навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб та інших працівників ДП «Ліси України» здійснюється відповідно до Програми навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій та Програми спеціального навчання (пожежно-технічний мінімум) для працівників зайнятих на роботах з підвищеною пожежною небезпекою погодженими ДСНС України, згідно статті 40 Кодексу цивільного захисту України та Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 року № 444.

2.11. Порядок проведення навчання посадових осіб, які керують гасінням лісової пожежі та працівників, які залучаються до гасіння лісових пожеж визначається програмами курсів “Підготовка лісового пожежного” та “Керівник гасіння лісових пожеж”, погодженими ДСНС України та здійснюється відповідно до Порядку організації охорони і захисту лісів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2022 року № 612.

III. Педагогічні працівники філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України»

3.1. Професійне навчання працівників забезпечується педагогічними працівниками (викладачами, майстрами виробничого навчання, інструкторами виробничого навчання) філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

Перелік посад педагогічних працівників закладів професійної освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

3.2. На посади педагогічних працівників приймаються особи, які мають вищу, фахову передвищу чи професійну освіту, вільно володіють державною мовою, моральні якості, фізичний і психічний стан здоров'я яких дозволяють виконувати професійні обов'язки.

Педагогічні працівники приймаються на роботу відповідно до вимог чинного законодавства.

3.3. Права, обов'язки і соціальні гарантії педагогічних та інших працівників, інших осіб, які залучаються до участі в освітньому процесі філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» визначаються законом України «Про професійну освіту».

3.4. Викладачі, майстри виробничого навчання, інструктори виробничого навчання та інші підвищують кваліфікацію з питань професійного навчання працівників не рідше ніж один раз на п'ять років.

3.5. До участі в освітньому процесі можуть залучатися на договірній основі, у тому числі на основі цивільно-правової угоди: фахівці підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання, фахівці закладів вищої освіти, керівні працівники та спеціалісти галузі, а також інші висококваліфіковані сторонні викладачі відповідно до ст.19 закону України «Про професійну освіту».

3.6. Педагогічна рада є колегіальним органом управління філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

Склад та повноваження Педагогічної ради визначаються законом України «Про професійну освіту», іншими актами законодавства та Положенням про філію «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України, Положенням про Педагогічну раду.

IV. Планування та облік навчальної роботи з професійного навчання у філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України»

4.1. Освітня діяльність у сфері професійної освіти працівників ДП «Ліси України» здійснюється філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» відповідно до закону України «Про професійну освіту», цього Положення та Положення про організацію освітнього процесу у філії «Лісовий навчальний центр» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

4.2. Освітній процес організовується з врахуванням сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на постійне оновлення професійних знань, професійної мобільності, швидкої адаптації працівників до змін у системі управління і організації праці та направлений на удосконалення системи професійних компетентностей слухачів.

4.3. Підвищення кваліфікації та інші професійні навчання організовується і проводиться структурними підрозділами філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» відповідно до її організаційної структури.

4.4. Режим, форми та методи професійного навчання визначаються філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України», відповідно до вимог закону України «Про професійну освіту» та інших нормативно-правових актів з питань освіти.

Форми та види контрольних заходів визначаються освітніми програмами.

4.5. Початок та завершення професійного навчання оформляється наказом філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

4.6. Основними документами, що визначають організацію навчального процесу є плани-графіки навчань, навчальні плани, освітні програми, , програми стажування, програми тематичних короткострокових семінарів, навчальних курсів, тренінгів та інших навчань.

Основним документом обліку навчальної роботи є журнал обліку навчальних занять та зведені відомості професійного навчання групи слухачів.

4.7. Затверджений план-графік є підставою для розробки освітніх програм. У планах-графіках визначаються категорії працівників, їх кількість, терміни навчання на підвищенні кваліфікації, професійних навчаннях, тематичних короткострокових семінарах, тренінгах, спеціалізованих короткострокових навчальних курсах.

4.8. Навчальні плани розробляються педагогічними працівниками філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» відповідно до освітніх програм, є особистим робочим документом викладача та складається ним за довільною формою.

Навчальними планами визначають:

- курс та зміст навчання конкретної категорії слухачів;
- перелік тем та послідовність їх вивчення;
- конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг;
- форми та види контрольних заходів проведення вхідного і підсумкового контролю.

4.9. Спеціалізовані короткострокові навчальні семінари, курси, тренінги передбачають сумісну навчальну діяльність викладача і слухачів з метою досягнення освітньої мети, яка полягає у забезпеченні високого рівня професіоналізму слухачів шляхом формування у процесі навчання системи додаткових знань щодо новітніх досягнень у лісовій галузі і спеціальних умінь, які забезпечують здатність ефективно здійснювати професійну діяльність, а також удосконалення окремих аспектів професійної компетентності.

Зміст навчання за програмами спеціалізованих короткострокових навчальних курсів розробляється з урахуванням потреб ДП «Ліси України», що виникають внаслідок змін державної політики, законодавчого і нормативно-правового забезпечення, завдань, умов і технологій управлінської діяльності. Програми розробляються філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» та погоджуються ДП «Ліси України».

4.10. За результатами професійних навчань та програмами тематичних короткострокових семінарів, тренінгів, спеціалізованих короткострокових навчальних курсів після проведення контрольних заходів слухачі отримують сертифікат, форма якого затверджується наказом директора філії «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України».

4.11. Плани-графіки професійного навчання та перевірки знань з питань охорони праці формуються на основі узагальненої інформації за результатами вивчення потреб і погоджуються з ДП «Ліси України».

Зміст навчання та кількість годин визначається з урахуванням специфіки професії (посади), відповідно до НПАОП 02.0-7.01-23 Мінімальні вимоги щодо безпеки і здоров'я на роботі працівників лісового господарства та під час виконання робіт із зеленими насадженнями від 27.11.2023 року, Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) та інших нормативно-правових актів.

За результатами професійного навчання з питань охорони праці після проведення контрольних заходів видається документ (посвідчення) державного зразку.

4.12. Плани-графіки професійного навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб ДП «Ліси України» та інших працівників лісогосподарських підприємств формуються на основі узагальненої інформації за результатами вивчення потреб.

Навчання проводиться згідно з вимогами статті 40 Кодексу цивільного захисту України та Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (Постанова Кабміну від 26.06.2013 року № 444).

Зміст навчання та кількість годин визначено Програмою навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій та Програмою спеціального навчання (пожежно-технічний мінімум) для працівників зайнятих на роботах з підвищеною пожежною небезпекою погодженими ДСНС України (лист погодження ДСНС України від 27.05.2025 року № 04-12124/261-1).

За результатами професійного навчання з питань пожежної безпеки після проведення контрольних заходів видається документ (посвідчення) державного зразку.

4.13. Плани-графіки професійного навчання посадових осіб, які керують гасінням лісової пожежі та працівників, які залучаються до гасіння лісових пожеж та інших працівників лісогосподарських підприємств формуються на основі узагальненої інформації за результатами вивчення потреб.

Навчання проводиться відповідно до Порядку організації охорони і захисту лісів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2022 року № 612.

Зміст навчання та кількість годин визначено професійними програмами курсів: «Керівник гасіння лісової пожежі», «Підготовка лісового пожежного» (лист погодження ДСНС України від 13.06.2025 року № 02-13803/172-1).

За результатами професійного навчання після проведення контрольних заходів видається документ (посвідчення) державного зразку.

4.16. Філія «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» надає слухачам можливість користуватися навчальними приміщеннями, бібліотекою, обладнанням, устаткуванням, іншими засобами навчання і відпочинку на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку та іншими нормативними документами філії.

V. Фінансування заходів із забезпечення професійного навчання працівників ДП «Ліси України» на виробництві

5.1. Фінансування професійного навчання працівників ДП «Ліси України» здійснюється ДП «Ліси України» за рахунок власних коштів та інших не заборонених законодавством джерел.

5.2. Професійне навчання працівника може здійснюватися за його бажанням за рахунок власних коштів або коштів інших фізичних чи юридичних осіб.

5.3. Професійне навчання працівників інших лісогосподарських підприємств, а також фізичних осіб і юридичних осіб, які надають послуги пов'язані із веденням лісового господарства проводиться філією «Лісовий навчальний центр» ДП «Ліси України» на договірних засадах.